

Seglingsberg

Anteckningar av Bengt Antonsson från material i Wirsbo historiska arkiv den 7 juli 2010.

Seglingsbergs historia är sammanvävd med Fermansbo. Rikshövitsmannen Engelbrekt Engelbrektssons far Engelbrekt Englikosson tilltvingade sig en skattegård i Fermansbo. Hans arvingar tvingades återlämna gården till Anders Skomakares arvingar 1399 vid Drottning Margaretas reduktion från frälset av gamla skattegods och Fermansbo blev åter skattegård.

1540 hette en skattebonde Mons i Fermansboda. Gårdarna förvandlades till bergsmansgårdar och ägarna fick rätt att själva framställa järn för skattebetalning i stället för att byta träkol mot järn i Norberg. Bergsmännen fick dessutom frihet från att delta i landets försvar. Fermansbo bergsmanshammare grundades på 1500-talet för att skattebönderna själva skulle framställa järn. Brukspatron Erik Christierson i Ramnäs köpte i slutet av 1600 – talet andelar i Fermansbo hammare och alla andelarna överfördes senare till Seglingsbergs ägare. Seglingsbergs bruk låg där Kolbäcksån bildar vattenfall fem km norr om Ramnäs.

Stångjärnshamrar byggdes på västra stranden 1610 och 1642. På östra stranden låg Fermansbo hammarsmedja som redan under 1600-talet inlemmades i bruket. Tackjärnet erhöles delvis från egna masugnar och vid 1700-talets slut smiddes årligen i två hammare och fyra härdar cirka 235 ton att jämföra med Virsbo 260, Tersmedens Ramnäs Bruk 310 och Schenströms Bäckhammars Bruk 160. Stångjärnssmidet upphörde 1871. En masugn byggdes 1873 med en årsproduktion om cirka 3 500 ton för att försörja Ramnäs smältsmedja med tackjärn. Seglingsbergs masugn revs 1907 av Garpenbergs AB.

Hamrarna förvärvades av myntmästare Marcus Koch i mitten av 1700-talet och ärvdes av hans son, adlad Cronström. Senare ägdes Bruket av brukspatroner och köpmän i släkterna Adlerberg och Schön. 1765 ägdes Seglingsberg av statskommissarien Jöran Adlerberg, senare av Johan Martin Schön, död 1781, Johan Schön, död 1805 och dennes barn av vilka Charlotte var gift med statsrådet Niklas Schwan, död 1829.

1836 köptes Bruket av brukspatron Erik Öberg som dog 1862. Sonen Viktor som förvaltade bruket redan på 1850-talet löste ut sin mor och sina syskon och blev ensam ägare efter faderns död. Viktor avled 1869, svårt skuldsatt. Baron Vilhelm Tersmeden och hans son Fabian Tersmeden på Ramnäs arrenderade Seglingsberg från 1872 av Viktor Öbergs dödsbo för att bygga blåsugn, masugn och bessemerverk, i avsikt att försörja Ramnäs smältsmedja med tackjärn. Det blev en masugn 1873 och Seglingsberg köptes 1874 av Tersmedens från Viktor Öbergs dödsbo.

1868 lydte följande gårdar under Seglingsberg (antal dragare inom parentes):
Seglingsbergs gård (45)

Sand (3)

Svartmuren (2)

Trundhem (2)

Näs (3)

Näs (2)

Bovallen (2)

Hökebo (4)

Heden (3)

Seglingsbo (0)

Nyberg (0)

Seglingsberg (0)

Seglingsberg (0)

1907 sålde Adolf Tersmeden Ramnäs Bruk inklusive Seglingsberg till Garpenbergs AB.

Seglingsbergs herrgård med två flyglar hade en fransk trädgård, ett föredöme för europeisk trädgårdskonst och finns förevigad i olja på Louvren i Paris. Herrgårdens huvudbyggnad brann genom soteld i maj 1858 sedan herrgårdsfrun dagen innan skickat hem sotaren, hon väntade gäster.

Midsommarstången har kvar utsmyckningarna från 1830-talet. Den stod fram till 1907 på Bruksbacken vid Röda byggnaden där brukspatron Tersmeden bekostade midsommarfesten. 1937 smyckades stången på gammalt vis, dockorna gjordes nya och stången placerades på ängen vid Vita magasinet. Den har ringar för att bilda en flickklänning, är fylld av fruktsamhetssymboler, sol, ägg, fem bågar och en stor ring i glanspapper, 6 dockor i röda klänningar och vita spets-sjalar, fyra av dem dansar i vinden.

På andra orter har funnits många föreningar för skilda ändamål. Motsatsen har gällt i Seglingsberg, där Syföreningen, grundad 1937, tagit hand om allt som föreningar behövt ta hand om. Det nu rivna föreningshuset uppläts till alla ändamål. Från början saknade det talarstol och snart skänktes en sådan, prydd med ett kors som efter påstötning togs bort.